

Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia, Eläketurvakeskuksesta annettua lakia ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön paluun edistämisestä annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on ajantasaistaa ja lisätä työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon ja toimivan johdon pätevyys- ja kelpoisuusvaatimuksia ottaen huomioon vakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn kehitys ja toisaalta työeläkevakuutustoimintaa koskevat erityispiirteet.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin lisättäisiin työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston jäsenelle hyvämaineisuusvaatimus ja hallintoneuvostolle kokonaisuutena työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusvaatimus. Hallituksen jäsenille lisättäisiin kollektiivinen vaatimus muusta tehtävän hoitamisen vaatimasta ammatillisesta pätevyydestä ja kokemuksesta. Myös hallintoneuvostoa ja hallitusta koskevia erityisiä kelpoisuusvaatimuksia muutettaisiin koskien sidonnaisuutta.

Esityksen mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen olisi määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot ja keskeisistä toiminnoista vastaavilta henkilöiltä edellytettäisiin sekä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta että tehtävän vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Työeläkevakuutusyhtiöllä olisi oltava riittävät menettelyt ja kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön johdon ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta. Yhtiön hallituksen olisi vuosittain arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa ja pidettävä ne ajantasaisina.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi säädöstekninen muutos koskien vakuutusyhtiölain 6 luvun 7 a §:n soveltamista työeläkevakuutusyhtiöihin.

Lisäksi Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännös Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön paluun edistämisestä annetun lain voimassaoloaikaan jatkettaisiin vuoden 2025 loppuun.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Voimassaoloajan jatkamista koskevan muutoksen tulee kuitenkin tulla voimaan ennen kuin sen kohteena olevan lain voimassaolo päättyy 31.12.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1. Tausta.....	4
1.2. Valmistelu.....	5
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
2.1. Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely	5
2.2. Vakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely	6
2.3. Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn muutostarpeet	7
2.3.1. Hallintoneuvosto.....	7
2.3.2. Hallitus.....	7
2.3.3. Keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt	9
2.3.4. Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset.....	9
2.4. Eläketurvakeskusta koskeva vahingonkorvaussääntely.....	10
3 Tavoitteet	11
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	11
4.1. Keskeiset ehdotukset	11
4.1.1. Työeläkevakuutusyhtiölakiin tehtävät muutokset	11
4.1.2. Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuu.....	12
4.1.3. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistäminen.....	12
4.2. Pääasialliset vaikutukset	12
4.2.1. Taloudelliset vaikutukset	12
4.2.2. Vaikutukset viranomaisten ja Eläketurvakeskuksen toimintaan.....	12
4.2.3. Vaikutukset työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan	12
4.2.4. Vaikutukset etuudensaajiin	13
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	13
6 Lausuntopalaute	13
7 Säännöskohtaiset perustelut	13
7.1. Laki työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta.....	13
7.2. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta	19
7.3. Laki työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä.....	20
8 Voimaantulo.....	20
9 Toimeenpano ja seuranta	20
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	20
LAKIEHDOTUKSET	22
työeläkevakuutusyhtiölain muuttamisesta	22
Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta.....	25
työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain 12 §:n muutta- misesta	26
LIITE	27
RINNAKKAISTEKSTIT	27
työeläkevakuutusyhtiölain muuttamisesta	27
Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta.....	31

työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	32
---	----

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1. Tausta

Työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa säädellään työeläkevakuutusyhtiöistä annetulla lailla (354/1997), jonka nojalla toimintaan sovelletaan myös tiettyjä vakuutusyhtiölain (521/2008) säännöksiä. Niiltä osin kuin lakiin ei ole otettu erityissäännöksiä, laki perustuu viittaustekniikkaan, jonka mukaisesti työeläkevakuutusyhtiöihin sovelletaan kaikkia niitä vakuutusyhtiölain henkivakuutusyhtiötä koskevia säännöksiä, joita työeläkevakuutusyhtiölain 1 §:n 3 momentissa ei ole rajattu soveltamisalan ulkopuolelle. Vakuutusyhtiölain taustalakina on puolestaan osakeyhtiölaki (624/2006). Osittain työeläkevakuutusyhtiölaissa viitataan myös suoraan osakeyhtiölain säännöksiin. Tällä lainsäädäntörakenteella on haluttu turvata yhtiöoikeudellisten säännösten ja periaatteiden soveltaminen työeläkevakuutusyhtiöihin. Toisaalta erillisellä työeläkevakuutusyhtiölailla on pyritty varmistamaan työeläkevakuutustoiminnan itsenäisyys suhteessa muuhun vakuutustoimintaan.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden toimintaa säännellään vakuutusyhtiölailla, joka koostuu osin kansallisesta sääntelystä ja pääosin Euroopan unionin direktiivien täytäntöön panemiseksi annetusta sääntelystä. Vakuutusyhtiölaissa on yhtiön johdon kelpoisuutta koskevaa sääntelyä, jolla on pantu täytäntöön vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY (Solvenssi II -direktiivi) asiaa koskevat artiklat. Työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan sääntely on kansallista eikä Solvenssi II -direktiivin nojalla annettuja säännöksiä sovelleta niihin. Tämä on yhtenä syynä johtanut johdon kelpoisuutta koskevan sääntelyn eroamiseen työeläkevakuutustoiminnan ja muun vakuutusyhtiötoiminnan välillä. Eroavaisuuksia on myös eläkesäätiöiden ja -kassojen säännöksiin verrattuna.

Sääntely eroaa muun muassa siltä osin, keitä johtoon kuuluvia henkilöitä säädetyt pätevyys- ja kokemusvaatimukset koskevat. Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöissä pätevyysvaatimuksia on hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan lisäksi keskeisistä toiminnoista vastaaville henkilöille. Lisäksi henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden osalta on sääntelyä komission delegoidussa asetuksessa 2015/35 johdon pätevyyden arvioinnista ja varmistamisesta.

Finanssivalvonta on tehnyt vuonna 2019 sosiaali- ja terveysministeriölle lainsäädäntöaloitteen työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen ja johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten lisäämiseksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin. Finanssivalvonta esitti, että työeläkevakuutusyhtiöitä koskevia ammatillisia pätevyys- ja kokemusvaatimuksia muutettaisiin siten, että 1) hallituksen jäsenellä olisi oltava hyvän työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus 2) hallituksen olisi määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot ja keskeisistä toiminnoista vastaavilla henkilöillä olisi oltava tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus 3) hallituksen olisi varmistettava, että hallituksen jäsenillä yhdessä, kullakin hallituksen yksittäisellä jäsenellä, toimitusjohtajalla ja kullakin keskeisestä toiminnosta vastaavalla henkilöllä on yhtiön toiminnan asiaankuuluvilla osa-alueilla ammatillinen pätevyys ja kokemus, joita tarvitaan yhtiön ammattimaiseen johtamiseen ja valvontaan. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöllä tulisi olla riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset periaatteet pätevyyden ja kokemuksen varmistamista varten. Toimintaperiaatteet olisi pidettävä ajantasaisina, ja niitä olisi arvioitava säännöllisesti. Finanssivalvonnan esityksen mukaan samassa yhteydessä tulisi antaa Finanssivalvonnannalle myös määräysenantovaltuus edellä mainittujen pätevyys- ja kokemusvaatimusten sisällöstä ja täyttämisestä, riittävien menettelyjen järjestämisestä sekä toimintaperiaatteiden laatimisesta, sisällöstä ja päivittämisestä.

1.2. Valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmisteluun ovat osallistuneet Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, STTK ry, Akava ja Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat KT, Finanssiala ry sekä Työeläkevakuuttajat Tela ry. Lisäksi valmistelun aikana on käyty keskustelua Finanssivalvonnan kanssa.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi järjestettiin lausuntokierros x.5.2024-x.6.2024. Hallituksen esitysluonnokseen annetut lausunnot ovat julkisesti saatavilla lausuntopalvelussa osoitteessa <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=d362779c-33fb-4678-8e97-686fa38630d8&proposalLanguage=da4408c3-39e4-4f5a-84db-84481bafc744>

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1. Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa säädetään työeläkevakuutusyhtiön johdosta sekä johdon pätevyys- ja kokemusvaatimuksista. Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Hallintoneuvoston jäsenelle ei ole laissa säädettyjä pätevyys- tai kokemusvaatimuksia. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Hallituksen varajäsenen sovelletaan, mitä hallituksen jäsenestä säädetään. Jos toimitusjohtajalla on sijainen, häneen sovelletaan, mitä työeläkevakuutusyhtiölaissa säädetään toimitusjohtajasta.

Finanssivalvonta on antanut työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevia määräyksiä ja ohjeita (Määräykset ja ohjeet/Työeläkevakuutusyhtiöiden hallinto 2/2017). Finanssivalvonnalla ei ole laissa säädettyä valtuutta antaa määräyksiä työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuus- ja pätevyysvaatimuksista. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvää työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli hallituksen jäsenellä on vastaavaa kokemusta toisen työeläkevakuutusyhtiön hallituksesta, mikäli hänellä on muuta hallitusjäsenyyteen rinnastettavaa kokemusta työeläkelaitoksesta, tai hän suorittaa kattavan perehdytyskoulutuksen. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan hyvää sijoitustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus täyttyy, mikäli vähintään yhdellä kolmasosalla hallituksen jäsenistä on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Finanssivalvonta suosittaa, että työeläkevakuutusyhtiön hallituksen valiokuntia valittaessa varmistetaan siitä, että valiokunnan jäsenillä on valiokunnan toimialaan nähden riittävä ammattitaito ja pätevyys.

Toimitusjohtajan osalta laissa säädetty kelpoisuusvaatimukset täyttyvät Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan riittävän pitkän vastaavanlaisissa tehtävissä hankitun työkokemuksen kautta tai riittävän pitkän muun työkokemuksen sekä kattavan koulutus- ja perehdyttämisohjelman kautta. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan vastaavanlaisen työkokemuksen voi hankkia toimimalla työeläkevakuutusosalalla vastuullisissa tehtävissä ja muun työkokemuksen voi hankkia toimimalla rahoitus- tai vakuutusosalalla vastuullisissa tehtävissä. Finanssivalvonta suosittaa, että koulutus- ja perehdyttämisohjelma käsittää erityisesti työeläkevakuutus- ja sijoitustoimintaan sekä liikkeenjohtoon liittyviä osa-alueita.

Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan kelpoisuudella tarkoitetaan myös hallintoelimiä kokonaisuutena koskevia kollegiaalisia kelpoisuusvaatimuksia. Finanssivalvonta suosittaa, että kaikki

johtoa koskevat kelpoisuusvaatimukset saatetaan etukäteen ehdokkaita asettavien tahojen ja nimityspäätöksiä tekevien hallintoelinten tietoon. Lisäksi Finanssivalvonta suosittaa, että työeläkevakuutusyhtiöllä on asianmukaiset toimintamallit ja kirjalliset toimintaperiaatteet kelpoisuusvaatimusten täyttymisen ja niiden seurannan varmistamiseksi.

2.2. Vakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimusten sääntely

Vakuutusyhtiölaissa säädetään henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiöiden johdon pätevyys- ja kokemusvaatimuksista. Hallituksen jäsenen, yhtiön toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia ja heillä on oltava tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Sääntely vastaa Solvenssi II –direktiivin 42 artiklassa toiminnasta tosiasiallisesti vastaavien ja muissa keskeisissä tehtävissä olevien henkilöiden sopivuutta ja luotettavuutta koskevaa sääntelyä. Lisäksi vakuutusyhtiölain mukaan hallituksessa on oltava edustettuna sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin vakuutusyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Hallituksen jäsenten kelpoisuudesta säädetään lisäksi tarkemmin komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2015/35 vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EU täydentämisestä. Delegoidun asetuksen 258 artiklan mukaan vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksen tulee varmistaa, että hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenillä yhdessä on liiketoiminnan asiaankuuluvilla osa-alueilla kelpoisuus, pätevyys, taidot ja ammatillinen kokemus, joita tarvitaan yrityksen ammattimaiseen johtamiseen ja valvontaan sekä varmistaa, että kullakin hallinto-, johto- tai valvontaelimen yksittäisellä jäsenellä on annettujen tehtävien edellyttämä kelpoisuus, pätevyys, taidot ja ammatillinen kokemus.

Delegoidun asetuksen 268 artiklassa on erityiset säännökset, jonka mukaan vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten on yhdistettävä toiminnot ja niihin liittyvät raportointisuhteet organisaatioonsa tavalla, joka varmistaa, että kukin toiminto on vapaa sellaisista vaikutteista, jotka voivat vaarantaa toiminnon kyvyn hoitaa tehtäviään objektiivisesti, rehellisesti ja itsenäisesti. Kunkin toiminnon on toimittava hallinto-, johto- tai valvontaelimen perimmäisen vastuun alaisena ja raportoitava kyseiselle elimelle sekä tehtävä tarvittaessa yhteistyötä muiden toimintojen kanssa tehtäviensä hoidon yhteydessä. Toimintoja suorittavilla henkilöillä on oltava mahdollisuus omasta aloitteestaan kommunikoida muun henkilöstön kanssa, ja heillä on oltava tehtäviensä suorittamiseen tarvittava toimivalta, resurssit ja asiantuntemus sekä rajoittamaton pääsy kaikkiin asiaankuuluviin, tehtävien suorittamista varten tarvittaviin tietoihin. Toimintoja hoitavien henkilöiden on viipymättä raportoitava vastuualuettaan koskevasta merkittävästä ongelmasta hallinto-, johto- tai valvontaelimelle.

Delegoidun asetuksen 273 artiklassa säädetään niistä menettelyistä, joita vakuutus- ja jälleenvakuutusyrityksellä on oltava johdon sopivuus- ja luotettavuusvaatimusten täyttymisen jatkuvaa varmistamista varten. Vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten on luotava ja pantava täytäntöön kirjalliset toimintaperiaatteet ja riittävät menetelmät ja ylläpidettävä niitä varmistukseksi, että kaikki yrityksen toiminnasta tosiasiallisesti vastaavat henkilöt tai muita keskeisiä toimintoja hoitavat henkilöt ovat jatkuvasti tehtäviinsä sopivia ja luotettavia direktiivin 2009/138/EY 42 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Henkilön sopivuutta koskevaan arviointiin on sisällyttävä arviointi kyseisen henkilön ammatillisesta ja muodollisesta pätevyydestä sekä vakuutustoimialaa, muita rahoitustoimialoja ja muuta liiketoimintaa koskevista tiedoista ja kokemuksesta, ja siinä on otettava huomioon kyseiselle henkilölle kohdistetut vastuut ja tarvittaessa henkilön vakuutus-, rahoitus-, kirjanpito-, vakuutusmatemaattinen ja johtamisasiantuntemus. Hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen sopivuutta koskevassa arvioinnissa on otettava huomioon yksittäi-

sille jäsenille kohdistetut vastuut, jotta voidaan varmistaa pätevyyksien, tietojen ja asiaankuuluvan kokemuksen asianmukainen monimuotoisuus, jolla varmistetaan yrityksen ammattimainen johtaminen ja valvonta. Arviointiin henkilön luotettavuudesta on sisällyttävä kyseisen henkilön rehellisyyttä ja taloudellista vakautta koskeva arvio, joka perustuu näyttöön henkilön luonteesta ja käyttäytymisestä ja liiketoimintatavasta, mukaan lukien arvioinnin kannalta tarkoituksemukaiset rikosoikeudelliset, taloudelliset ja valvontaan liittyvät näkökohdat.

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen EIOPA on lisäksi antanut vahinko- ja henkivakuutusyhtiöitä koskevan hallintojärjestelmää koskevan ohjeen. Ohjeen kohdassa 1.43 on ohje siitä, mistä osa-alueista vahinko- ja henkivakuutusyhtiön hallintoelimen jäsenillä kokonaisuutena tulisi vähintään olla osaamista.

2.3. Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn muutostarpeet

2.3.1. Hallintoneuvosto

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöissä hallintoneuvosto on vapaaehtoinen toimielin. Sen sijaan työeläkevakuutusyhtiöissä hallintoneuvosto on katsottu niin tärkeäksi, että se on pakollinen toimielin. Tähän on saattanut vaikuttaa esimerkiksi se, että työeläkevakuutusyhtiöissä omistajilla ei ole vastaavaa intressiä valvoa yhtiön toimintaa kuin osakeyhtiöissä yleisesti. Hallintoneuvostolla tulisi olla riittävää asiantuntemusta, jotta se voi tuloksellisesti hoitaa tehtävänsä. Tämän johdosta hallintoneuvostolla tulisi olla tehtäviensä vaatimaa asiantuntemusta. Käytännössä tämä olisi tietämystä työeläkevakuuttamisesta, mutta asiantuntemus ei rajoitu pelkästään siihen. Esimerkiksi valvontatehtävänsä hoitamiseksi hallintoneuvostossa olisi hyvä olla tarvittavaa osaamista ja ymmärrystä työeläkeyhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmän toiminnasta. Hallintoneuvoston jäsenellä ei ole myöskään hyvämaineisuusvaatimusta, joka kuitenkin käytännössä on otettu huomioon. Tämän johdosta olisi perusteltua säätää hallintoneuvostoa koskevista pätevyysvaatimuksista.

2.3.2. Hallitus

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Tämä on välttämätön vaatimus, jotta yhtiön toiminnan asiantunteva johtaminen olisi mahdollista. Työeläkevakuutustoiminta on osa sosiaalivakuutustoimintaa ja lakisääteisen sosiaalivakuutuksen toimeenpanoa. Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla. Se, että vaatimus hyvästä työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksesta koskee jokaista hallituksen jäsentä, perusteltua, koska kyseessä on yhtiön toiminnan perustarkoituksen tuntemus, jonka tulee vaikuttaa kaikkeen toimintaan työeläkevakuutusyhtiössä.

Hallituksen jäsenet nimittää työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvosto, jonka on nimityksiä tehdessään kyettävä arvioimaan nimitettävien henkilöiden työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksen riittävyttä. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenten muutoksista on ilmoitettava Finanssivalvonnalle, joka valvoo työeläkevakuutusyhtiölain noudattamista. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, että hallituksen jäsenet täyttävät sille laissa säädetyt vaatimukset.

Työeläkevakuutusyhtiölaissa ei ole säännöksiä siitä, miten hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus määritellään tai miten se voidaan osoittaa. Tämä voi aiheuttaa hallintoneuvostolle vaikeuksia arvioida nimitettävien henkilöiden kelpoisuutta, vaikka hallintoneuvoston tulee ennen

nimityspäätöksiä kyetä varmistumaan asiasta. Finanssivalvonnan ohjeet hallituksen jäsenen pätevyys- ja kokemusvaatimuksista täsmenävät lain vaatimusta ja auttavat hallintoneuvostoa kelpoisuuden ennakkolisessä arvioinnissa.

Finanssivalvonnan ohjeen mukaan hallituksen jäsenellä tulee olla vastaava aiempaa kokemusta toisen työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenyydestä tai muuta hallituksen jäsenyyteen rinnastuvaa kokemusta työeläkelaitoksesta tai hallituksen jäsenen tulee suorittaa kattava perehdytyskoulutus. Ohjeet kaventavat mahdollisten nimitettävien henkilöiden piiriä, kun vaatimuksena on hallituksen jäsenyys tai siihen rinnastuva kokemus työeläkealalla. Muu kokemus työeläkevakuutusyhtiön tai työeläkelaitoksen johtotehtävissä ei ole ohjeiden mukaan riittävä täyttämään hyvän työeläkevakuutustoiminnan tuntemuksen vaatimusta. Toisaalta mahdollisuus täyttää edellä mainittu vaatimus kattavan perehdytyskoulutuksen kautta puolestaan laajentaa kelpoisuusvaatimukset täyttävien henkilöiden piiriä.

Hallituksen jäseneltä ei työeläkevakuutusyhtiölaissa vaadita liikkeenjohdollista osaamista, vaikka työeläkevakuutusyhtiölain mukaan hallituksen ja toimitusjohtajan on johdettava yhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Toisin kuin henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden kohdalla työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen jäseniltä ei laissa edellytetä yleistä tehtävän hoitamisen edellyttämää ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Työeläkeyhtiön hallitus on vastuussa yhtiön toiminnasta, sillä hallitus on yhtiön ylin hallinto-, johto-, ja valvontaelin. Vaikka työeläkevakuutusyhtiön toiminta on osa lakisääteisen sosiaalivakuutuksen toimeenpanoa, toimintaa harjoitetaan yksityisen vakuutusyhtiön muodossa. Työeläkevakuutusyhtiöt harjoittavat laajaa sijoitustoimintaa ja ne myös kilpailevat keskenään. Työeläkevakuutusyhtiölaissa on säännöksiä yhtiön luotettavan hallinnon järjestämisestä. Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tehtävien ja hallituksen jäsenten vastuun sekä laissa edellytettävien pätevyys- ja kokemusvaatimusten välillä on osittainen epäsuhta, jota tulisi täydentää.

Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan hallituksessa on oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Kyseessä on koko hallitusta kollegiona koskeva vaatimus. Hallituksessa voi olla siten jäseniä, joilla ei ole lainkaan sijoitustoiminnan asiantuntemusta. Hallituksen jäsenillä voi olla myös toisiaan täydentävää sijoitustoiminnan eri osa-alueisiin liittyvää osaamista. Työeläkevakuutusyhtiöt harjoittavat laajaa sijoitustoimintaa, jossa onnistumisella on olennainen merkitys vakuutettujen etujen turvaamisessa. Työeläkevakuutusyhtiö pyrkii saamaan sijoituksille korkeaa tuottoa laissa sallitulla riskillä. Osa sijoitustuotoista voidaan palauttaa yhtiössä vakuutuksenottajina oleville työnantajille asiakashyvityksinä. Tuottojen avulla myös työeläkemaksut voidaan pitää alhaisempina työeläkejärjestelmässä.

Työeläkevakuutusyhtiölain sääntely hallitukselta edellytettävästä kollegiaalisesta sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta on joustava säännös, joka mahdollistaa monenlaiset hallituskoonpanot. Säännös on katsottu riittäväksi varmistamaan sijoitustoiminnan asiantuntemus hallituksessa. Toisaalta joustava säännös on sanamuodoltaan tulkinnanvarainen eikä hallintoneuvostolla ole hallituksen jäseniä nimittäessään varmaa tietoa siitä, täyttyykö lain edellyttämä sijoitustoiminnan asiantuntemus hallituksessa. Finanssivalvonta on antanut ohjeen siitä, milloin hallituksessa katsotaan olevan riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Ohjeen mukaan hallituksessa on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus, jos vähintään kolmasosalla hallituksen jäse-

nistä on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Se, miten hyvää sijoitustoiminnan asiantunte-
musta arvioidaan, jää epäselväksi. Tämän johdosta sijoitustoimintaa koskien tulisi täsmentää
vaatimuksen kollektiivista luonnetta ja sisältöä.

Toisin kuin henki- ja vahinkovakuutusyhtiöitä koskevassa sääntelyssä työeläkeyhtiön hallituk-
selle ei kollegiona aseteta muita pätevyysvaatimuksia kuin hyvä sijoitustoiminnan asiantunte-
mus. Vakuutusyhtiölain mukaan hallituksessa tulee olla yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen
nähdessä riittävä yleinen vakuutustoiminnan tuntemus ja komission delegoidun asetuksen mu-
kaan hallituksen jäsenillä on oltava yhdessä liiketoiminnan osa-alueilla pätevyys, jota tarvitaan
yhtiön ammattitaitoiseen johtamiseen. Työeläkevakuutusyhtiöiden sääntelyssä ei edellytetä hal-
litukselta kollegiona yleistä vakuutusliiketoiminnan tuntemusta, vaikka kyseessä on yksityisen
yhtiön muodossa harjoitettava toiminta. Vaikka työeläkevakuutusyhtiöiden toiminta on osa so-
siaalivakuutuksen toimeenpanoa, yhtiömuotoista toimintaa koskevat pääosin samat liikkeenjoh-
dolliset vaatimukset kuin muutakin vakuutusliiketoimintaa kuten esimerkiksi yhtiön luotettavan
hallinnon järjestämistä koskeva vaatimus. Tältä osin työeläkevakuutusyhtiöiden sääntely eroaa
henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden sääntelystä ja tämän johdosta olisi perusteltua lisätä halli-
tukselle kollegiona myös muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyysvaatimus.

2.3.3. Keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt

Työeläkevakuutusyhtiölaissa ei määritellä, mitkä yhtiön hallintoon kuuluvat toiminnot ovat kes-
keisiä toimintoja. Laissa ei myöskään säädetä hallituksen tehtäväksi määritellä, mitkä toiminnot
ovat keskeisiä toimintoja. Kun keskeisiä toimintoja ei ole määritelty, työeläkevakuutusyhtiö-
laissa ei myöskään säädetä pätevyys- ja kokemusvaatimuksia keskeisistä toiminnoista vastaa-
ville henkilöille.

Riskien asianmukaiseen hoitamiseen tarvitaan vakavaraisuuspääomaa koskevien vaatimusten
lisäksi toimiva hallintojärjestelmä. Hallintojärjestelmään kuuluvat toiminnot, joilla on valmius
suorittaa käytännössä tiettyjä hallintotehtäviä. Työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmässä
tulee lain mukaan olla yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä riskienhallinta,
sisäinen valvonta, sisäinen tarkastus. Työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmän ja riskien
hallinnan kannalta keskeisissä ja vastuullisissa tehtävissä toimivien henkilöiden pätevyys- ja
kokemusvaatimuksista olisi perusteltua säätää laissa, koska näissä tehtävissä toimivilla on hal-
lituksen jäsenten lisäksi olennainen vaikutus yhtiön toiminnan onnistumiseen ja vakuutettujen
etujen turvaan. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tulisi määritellä yhtiön keskeiset toiminnot
ja keskeisistä toiminnoista vastaaville tulisi asettaa pätevyys- ja kokemusvaatimukset.

2.3.4. Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Pykälän 3 momentin tarkoituksena on ollut turvata lain 2 §:ssä säädettyä toiminnan tarkoitusta
ja vähentää riskiä eri finanssialan roolien sekaantumisesta. Säännös on alun perin ollut sellainen,
että hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien jäsenten lukumäärästä enemmistön oli oltava hen-
kilöitä, jotka eivät olleet saman luotto- tai rahoituslaitoksen hallintoneuvoston tai hallituksen
jäseniä (HE 255/1996 vp) Tällöin oli tarkoituksena estää se, ettei tällaisen ulkopuolisen yrityk-
sen johto enemmistöllään miehittäisi työeläkevakuutusyhtiön hallintoa.

Säännöstä kiristettiin merkittävästi vuonna 2007 voimaan tulleilla muutoksilla (HE 76/2006
vp). Tiukentamisella pyrittiin vahvistamaan riippumattomuutta muusta vakuutus- ja liiketoi-
minnasta ja korostamaan sitä lähtökohtaa, ettei työeläkevakuutusyhtiöllä saa olla muita toimin-
nan tavoitteita kuin lakisääteisen työeläkejärjestelmän hoitaminen. Tämän turvaamiseksi on kat-

sottu, että luottamustehtävissä tai toimitusjohtajana olevien henkilöiden on oltava riittävän itsenäisiä suhteessa muiden finanssialan yhteisöjen liiketoimiin ja rajoitettu sidonnaisuutta nimenomaan finanssialan yrityksiin.

Sääntelyn tarkoituksena on ollut korostaa työeläkevakuutusyhtiöiden keskittymistä hoitamaan vain työeläkevakuutustoimintaa, koska työeläkevakuutusyhtiöillä ei saa olla muita toiminnan tavoitteita kuin lakisääteisen työeläkejärjestelmän hoitaminen. Näistä syistä sidonnaisuussääntelyä voidaan edelleen pitää tarpeellisenä. Kuitenkin käytännössä on osoittautunut haastavaksi saada hallituksen jäseniksi riittävästi pätevyysvaatimukset täyttäviä henkilöitä, joilla ei olisi mitään sidonnaisuutta. Tämän johdosta ns. sidonnaisten jäsenten sallittua määrää olisi perusteltua muuttaa ja siten helpottaa pätevyysvaatimukset täyttävien hallitusten jäsenten nimittämistä hallitukseen. Sidonnaisuuden aiheutuminen rajoitettaisiin lähtökohtaisesti toiseen finanssialan yritykseen palvelussuhteessa olemiseen.

2.4. Eläketurvakeskusta koskeva vahingonkorvaussääntely

Eläketurvakeskus on työeläketurvan ja kehittämisen yhteiselin, jolla on julkisia hallintotehtäviä. Näistä osaan liittyy julkisen vallan käyttöä. Eläketurvakeskuksen hallituksen tehtävistä ja päätöksenteosta säädetään Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 10 §:ssä. Sen mukaan Eläketurvakeskuksen hallitus johtaa ja kehittää Eläketurvakeskuksen toimintaa. Lisäksi hallituksen tehtävänä on laatia vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelma sekä tilinpäätös, joka käsittää myös toimintakertomuksen, laatia Eläketurvakeskuksen työjärjestys, ottaa ja erottaa Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja ja muut johtajat sekä sopia heidän palkkauksestaan ja muista toimenhoidon ehdoista, päättää muut periaatteellista laatua olevat tai muuten tärkeät asiat, jos ne eivät kuulu edustajistolle sekä kantaa ja vastata Eläketurvakeskuksen puolesta. Hallitus voi siirtää toimivaltaansa toimitusjohtajalle, johtajille ja toimihenkilöille.

Valtioneuvoston asetuksessa Eläketurvakeskuksesta säädetään muun muassa hallituksen tehtävästä edustajiston koolle kutumisesta sekä Eläketurvakeskuksen nimen kirjoittamisesta.

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta ei ole säädetty Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa. Siten vahingonkorvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain säännöksiä.

Vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvun 2 §:ssä säädetään julkisyhteisön velvollisuudesta korvata julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutunut vahinko. Samassa lainkohdassa todetaan, että sama korvausvelvollisuus on muulla yhteisöllä, joka lain, asetuksen tai lakiin sisältyvän valtuutuksen perusteella hoitaa julkista tehtävää. Vastuu yhteisöllä on kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

Virkamiehen vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:n 1 momentissa. Saman luvun 2 §:n 4 momentin mukaan samaa perustetta kuin virkamiehen vahingonkorvausvastuussa, sovelletaan, jos joku muu, olematta 4 luvussa tarkoitettussa palvelussuhteessa 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun yhteisöön, aiheuttaa vahingon julkista valtaa käyttäessään.

Edellä kuvatun mukaisesti julkista tehtävää hoitavaan yhteisöön muussa kuin 4 luvun mukaisessa palvelussuhteessa olevan henkilön vahingonkorvauslain mukainen vahingonkorvausvastuu näyttäisi rajoittuvan julkista valtaa käytettäessä aiheutettuun vahinkoon. Lisäksi vahingonkorvauslain korvausvastuu koskee pääsääntöisesti hyvitystä henkilö- ja esinevahingosta sekä tietyin edellytyksin kärsimyksestä. Vahingonkorvaus käsittää hyvityksen taloudellisesta vahin-

gosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, vain, jos vahinko on aiheutettu rangaistavaksi säädetyllä teolla, julkista valtaa käytettäessä tai milloin tähän muissa tapauksissa on erittäin painavia syitä. Eläketurvakeskuksen hallituksessa käsiteltävissä asioissa ei yleensä ole kyse asioista, joissa käytettäisiin julkista valtaa. Tämän johdosta olisi perusteltua säätää hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta siten, että vahingonkorvausvastuun alaisuuteen tulisi myös ne tilanteet, joissa ei ole käytetty julkista valtaa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanosta huolehtivien työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa ja toimivaa johtoa koskevien pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkentaminen ja täydentäminen. Tarkoituksena on yhtenäistää kelpoisuusvaatimuksia muihin vakuutusyhtiöihin sekä eläkesäätiöihin ja –kassoihin verrattuna.

Työeläkevakuutusyhtiöiden keskeisen taloudellisen vallankäytön vuoksi niiden toimintaa tulee pyrkiä sääntelyn selkeydellä ja toiminnan läpinäkyvyydellä tehdä ymmärrettäväksi. Työeläkevakuutusyhtiöt hoitavat merkittävän osan kansalaisten eläketurvan varmistamisesta ja eläkkeiden rahoittamiseen varattujen merkittävien eläkerahastojen hallinnoinnista. Tästä syystä niiden on tärkeää noudattaa korkeita eettisiä standardeja ja varmistaa, että toiminta on avointa, läpinäkyvää ja vastuullista. Ymmärrettävä ja selkeä sidonnaisuussäntely auttaa varmistamaan näiden tavoitteiden toteutumisen.

Eläketurvakeskusta koskevan vahingonkorvaussäntelyn muutoksen tavoitteena on selkeyttää Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuuta ja lisätä läpinäkyvyyttä sekä tuoda vahingonkorvausvastuun alaisuuteen myös ne tilanteet, joissa ei käytetä julkista valtaa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1. Keskeiset ehdotukset

4.1.1. Työeläkevakuutusyhtiölakiin tehtävät muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin lisättäisiin hallintoneuvostoa koskien uusia pätevyysvaatimuksia. Hallintoneuvoston jäsenille lisättäisiin hyvämaineisuusvaatimus ja hallintoneuvostolle kokonaisuutena asetettaisiin vaatimus työeläkevakuutus toiminnan asiantuntemuksesta.

Hallitukseen liittyen ehdotetaan, että hallituksessa tulisi kokonaisuutena olla hyvän sijoitustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi muuta hallituksen tehtävän hoitamisen vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta. Lisäksi molempia hallintoelimiä koskien muutettaisiin sidonnaisuutta koskevaa säännöstä. Johdon erityistä kelpoisuusvaatimuspykälää muutettaisiin siten, että hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä puolet muista jäsenistä olisi oltava henkilöitä, jotka eivät ole palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana pykälässä luetelluissa yhtiöissä, yhteisöissä tai laitoksissa.

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen olisi määriteltävä, mitkä ovat työeläkevakuutusyhtiön keskeiset toiminnot. Hallituksen määrittelemien ja hallintojärjestelmän ja riskienhallinnan kannalta keskeisissä ja vastuullisissa tehtävissä toimivien henkilöiden pätevyys- ja kokemusvaatimuksesta säädettäisiin laissa, koska näissä tehtävissä toimivilla on hallituksen jäsenten lisäksi olennainen vaikutus yhtiön toiminnan onnistumiseen ja vakuutettujen etujen turvaamiseen.

Lisäksi lakiin tehtäisiin muita pienempiä muutoksia. Yleisiä hallintovaatimuksia koskevaa pykälää täsmennettäisiin mm. siten, että yhtiöllä olisi oltava riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta.

4.1.2. Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuu

Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jossa säädettäisiin Eläketurvakeskuksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta hänen tässä tehtävässään aiheuttamastaan vahingosta Eläketurvakeskukselle toimimalla Eläketurvakeskuksesta annetun lain tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta.

4.1.3. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistäminen

(Lisätään lausuntokierroksen jälkeen jatkovalmistelussa)

4.2. Pääasialliset vaikutukset

4.2.1. Taloudelliset vaikutukset

Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkistaminen vaikuttaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan. Taloudellisen toimintaympäristön muutosten ja niiden vaikutusten arviointi on keskeinen osa hallituksen ja muun ylimmän johdon työnkuvaa. Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkentamisen arvioidaan entisestään tehostavan yhtiöiden hallintojärjestelmää siten, että toimintaan kohdistuvia riskejä ennakoidaan ja niihin varaudutaan aiempaa paremmin. Myös korjaavat toimenpiteet suoritetaan oikea-aikaisesti ja tehokkaasti. Kustannusten voidaan arvioida olevan kohtuullisia saavutettaisiin hyötyihin nähden.

4.2.2. Vaikutukset viranomaisten ja Eläketurvakeskuksen toimintaan

Vaikutukset Finanssivalvonnan toimintaan arvioidaan muodostuvan pääosin myönteisiksi, vaikka esitys lisäisi hieman Finanssivalvonnan työtehtäviä. Finanssivalvonnan tehtävänä on muun muassa valvoa, että työeläkevakuutusyhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmät ovat riittävät ja luotettavat. Ehdotettavien hallintoneuvostoa, hallitusta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden pätevyyttä- ja kelpoisuutta koskevien säännösten voidaan arvioida tukevan valvontatehtävän toteuttamista, eivätkä ne olennaisesti lisäisi valvonnan työmäärää.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttaminen hallituksen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuun osalta selkeyttäisi oikeustilaa ja laajentaisi vahingonkorvausvastuun koskemaan myös niitä vahinkoja, joita hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja tässä tehtävässään julkista valtaa käyttämättä aiheuttaisi Eläketurvakeskukselle. Lain säännös selkeyttäisi hallituksen ja toimitusjohtajan vastuita ja lisäisi läpinäkyvyyttä, joten sillä olisi myönteisiä vaikutuksia Eläketurvakeskukselle.

4.2.3. Vaikutukset työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan

Esityksen myötä työeläkeyhtiöiden hallintoa ja toimivaa johtoa koskeva sääntely lisääntyisi, mitä voidaan pitää perusteltuna toisaalta ottaen huomioon työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan yhteiskunnallinen merkitys ja muita eläkelaitoksia sekä vakuutusyhtiöitä koskeva sääntely.

Työeläkevakuutusyhtiölakiin lisättäväksi ehdotettavien, hallintoneuvostoa, hallitusta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden pätevyys- ja kokemusvaatimusten muutoksilla ei arvioida olevan työeläkejärjestelmään suurta vaikutusta. Vaatimuksia hallintoneuvoston jäsenten hyvämaisuudesta voidaan pitää luonnollisina työeläkevakuutusyhtiön pakollisessa hallintoeläkeläisessä. Lisäksi ottaen huomioon hallintoneuvoston tehtävät, myös työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta hallintoneuvostossa voidaan pitää perusteltuna.

Hallitukselle kollegiona lisättäväksi ehdotettavan muun tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemusvaatimuksen voidaan arvioida aiheuttavan jossain määrin hallinnollisen työn lisääntymistä. Samoin keskeisistä toiminnoista vastaaville henkilöille asetettavat pätevyys- ja kokemusvaatimukset. Heidän osaltaan hallinnollista taakkaa lisää erityisesti Finanssivalvonnalle tehtävät ilmoitukset.

Johdon erityisten kelpoisuusvaatimusten keventäminen puolestaan helpottaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa. Sidonnaisuusvaatimusten muuttaminen edesauttaa sitä, että työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoon saadaan oikeanlaista asiantuntemusta.

Työeläkevakuutusyhtiöiden johdolle asetettavien pätevyys- ja kokemusvaatimusten tarkistaminen saattaisi vähentää niiden henkilöiden määrää, jotka nämä vaatimukset täyttävät ja tällä voisi olla myös haitallisia vaikutuksia yhtiöiden toimintaan. Pätevyyden voi kuitenkin hankkia koulutuksella, joten esimerkiksi pätevien hallinnon jäsenten määrän väheneminen ei ole todennäköistä.

4.2.4. Vaikutukset etuudensaajiin

Työeläkevakuutusyhtiölain tai Eläketurvakeskuksesta annetun lain muutoksilla ei ole välitöntä vaikutusta etuudensaajiin.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Ehdotus perustuu pääasiassa Finanssivalvonnan tekemään lainsäädäntöaloitteeseen, joten hallituksen esityksen valmistelussa ei ole arvioitu sitä vaihtoehtoa, että työeläkevakuutusyhtiöitä koskevia pätevyys- ja kokemusvaatimuksia ei täsmennettäisi. Valmistelussa on harkittu työeläkevakuutusyhtiöiden pätevyys- ja kokemusvaatimuksia koskevan sääntelyn määrää ja vaatimustasoa ja sitä miltä osin ehdotettavat muutokset jo ovat osa yhtiöiden toimivaa hallintoa. Tämän harkinnan pohjalta on päädytty ehdotettaviin muutoksiin.

6 Lausuntopalaute

...

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1. Laki työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 3 momentti sisältää luettelon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin. Osaa vakuutusyhtiölain säännöksistä ei

sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin, koska ne koskevat vain vahinko-, henki- ja jälleenvakuutustoimintaa tai joista säädetään erikseen muussa lainsäädännössä, kuten tässä laissa.

Tällä hetkellä vakuutusyhtiölain 6 luvun 7 a § pykälää tarkastusvaliokunnasta ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin, vaikka työeläkevakuutusyhtiöillä on tarkastusvaliokunta. Asia on noussut esiin eduskunnan talousvaliokunnassa hallituksen esityksen 20/2023 käsittelyn yhteydessä. Edellä mainittu vakuutusyhtiölain säännös ehdotetaan poistettavaksi momentin luettelosta, koska tätä säännöstä on tarkoitus soveltaa myös työeläkevakuutusyhtiöihin.

9 b §. Hallintoneuvosto. Pykälässä säädetään hallintoneuvostosta. Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto. Säännös poikkeaa vakuutusyhtiölain 6 luvun 2 §:n 1 momentista siinä, että työeläkevakuutusyhtiöllä hallintoneuvosto on pakollinen toimielin, kun muilla vakuutusyhtiöillä se on vapaaehtoinen. Tämän johdosta olisi tarkoituksenmukaista säätää hallintoneuvoston kelpoisuusvaatimuksista ottaen huomioon hallinnon tehokkuus ja hallintoneuvoston valvontatehtävä. Lisäksi laintasoinen määrittely lisäisi ennakoitavuutta henkilöitä hallintoneuvostoon valittaessa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan hallintoneuvoston jäsenen olisi oltava ensinnäkin hyvämaineinen. Hyvämaineisuudella tarkoitettaisiin samaa kuin työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenten osalta. EU-sääntelyssä hyvämaineisuuteen liittyy kunniallisuus ja yhdessä nämä seikat muodostavat luotettavuuden. Hyvämaineisuus on määritelty muun muassa vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 3 luvun 16 §:ssä. Sen mukaan hyvämaineinen on henkilö, jota ei ole lainvoimaisella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton tehtävään. Henkilöä ei kuitenkaan pidetä hyvämaineisena, jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton. Finanssivalvonta on työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevassa määräys- ja ohjekokoelmassaan (Määräykset ja ohjeet 2/2017, Työeläkevakuutusyhtiöiden hallinto) käyttänyt samaa määritelmää (Luku 5, kohta 14, ohje). Finanssivalvonta tulkitsee nykykäytännön mukaan tilanteita tapauskohtaisesti ja käytännössä kyse on ollut henkeen kohdistuvista rikoksista tai talousrikoksista.

Työeläkevakuutusyhtiön ei tarvitsisi tehdä hyvämaineisuudesta ilmoitusta Finanssivalvonnalle, vaan riittävää olisi, että yhtiön velvollisuutena olisi selvittää hyvämaineisuus hallintoneuvoston jäsenten osalta. Yhtiöiden tulisi selvittää hyvämaineisuutta käytettävissään olevilla keinoilla eli käytännössä kysymällä henkilöiltä itseltään. Finanssivalvonta voisi normaalien valvontavaltuuksiensa nojalla pyytää tarvittaessa selvityksiä yhtiöltä.

Hallintoneuvostossa olisi myös kokonaisuutena oltava sen tehtävien hoitamiseen vaadittavaa työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta. Työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa on säännelty hallintoneuvoston tehtävät (TVYL 4 luvun 9 d §). Hallintoneuvosto valitsee työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenet, vahvistaa heidän palkkionsa sekä valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvostolle ei voida antaa muita tehtäviä, kuin laissa on säädetty. Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on varmistaa hallintoneuvoston tehtävien asianmukainen hoitaminen.

Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksella tarkoitettaisiin mm. tuntemusta työeläkejärjestelmän toiminnasta ja kilpailusta, toimialaa koskevasta keskeisestä sääntelystä ja viranomaismääräyksistä sekä työeläkevakuutusyhtiön hallinnosta eli hallituksen tehtävistä ja vastuusta.

Hyvää työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta koskeva vaatimus voisi täytyä esimerkiksi kattavan työeläkealan perehdytyskoulutuksen kautta. Tällöin sen voisi osoittaa esimerkiksi kyseisen kokonaisuuden sisältävän koulutuksen ja sen hyväksytyin suorituksen avulla. Koulutuksen määrällä voisi olla tietty opintopistekriteeri. Jos koulutuksen sisältö olisi yhtenäisesti määritelty, saavutettaisiin hallintoneuvoston jäsenten osalta yhtäläinen osaamisen taso.

Työeläkevakuutusyhtiö voisi myös itse kattavasti perehdyttää hallintoneuvoston jäsenet työeläkevakuutustoimintaan. Lisäksi olisi huomioitava myös se, että osa hallintoneuvoston jäsenistä ei tarvitsisi koulutusta, jos työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus on hankittu esimerkiksi työkokemuksen kautta. Käytännössä useat hallintoneuvoston jäsenet ovat jo nykyisin käyneet kattavan perehdytyskoulutuksen tehtävään valitsemisen jälkeen eli vaatimus ei merkittävästi muuttaisi nykyistä käytäntöä.

Finanssivalvonta on täydentänyt työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevaa määräys- ja ohjekokoelmaa hallintoneuvoston valvontatehtävää koskien (voimaan 1.4.2024). Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan TVYL 9 d §:n 1 momentissa tarkoitettuun hallintoneuvoston valvontatehtävään sisältyy myös sen valvominen, että hallitus ja toimitusjohtaja hoitavat tehtäviään sääntelyn mukaisesti. Finanssivalvonta suosittaa, että hallintoneuvoston toteuttama valvonta on jatkuvaa ja että hallintoneuvosto kiinnittää valvonnassa huomiota etenkin yhtiön toiminnan kannalta keskeisiin asioihin. Hallintoneuvoston tulisi ymmärtää hallituksen tehtävät ja vastuut, koska hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmällä pyritään varmistamaan se, että yhtiötä johdetaan terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvostolta tulisi sen valvontatehtävän johdosta vaatia yleistä työeläkevakuutusyhtiön hallintojärjestelmän asiantuntemusta ja siten erilaista ja kevyempää osaamista kuin hallitukselta, joten hallintoneuvoston osaamisvaatimukset eivät olisi yhtäläiset hallitusta koskevien vaatimusten kanssa. Hallintoneuvoston jäsenillä ei myöskään tarvitsisi olla työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta samaan aikaan, vaan yksittäisten jäsenten tulisi tarvittaessa kouluttautua valintansa jälkeen.

Työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen osalta olisi otettava huomioon myös hallintoneuvoston rakenne. TVYL 9 b §:n mukaan hallintoneuvostossa on oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Osaamisvaatimusten on oltava kohtuullisia ja työmarkkinajärjestöjen arvioitavissa. Yhteinen koulutusvaatimus myös voisi laajentaa työeläkevakuutusyhtiöiden ja sen hallinnossa olevien työmarkkinajärjestöjen mahdollisuutta nimittää uusia jäseniä.

9 e §. Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenen, varajäsenen ja puheenjohtajan on täytettävä lainmukaiset kelpoisuusvaatimukset. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin pätevyysvaatimukseksi se, että hallituksen jäsenillä tulisi kokonaisuutena olla hyvän sijoitustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi muuta tehtävän hoitamisen vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta.

Hallintoneuvoston tulisi varmistaa, että hallituksen jäsenillä yhdessä on yhtiön toiminnan asiankuuluvilla osa-alueilla ammatillinen pätevyys ja kokemus, joita tarvitaan yhtiön ammattimaiseen johtamiseen. Hallintoneuvoston olisi otettava nämä seikat huomioon hallitusta valittaessa ja varmistettava, että hallituksen jäsenistössä säilyy vaadittava pätevyystaso mm. koulutautumisen avulla. Koulutuksella voidaan osoittaa osaamista työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen lisäksi myös muusta tehtävän hoitamisen vaatimasta ammatillisesta pätevyydestä sekä hyvästä sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta.

Työeläkevakuutus on sosiaalivakuutusta, joten muu tehtävän hoitamisen vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus voisi liittyä esimerkiksi erilaiseen yhteiskunnalliseen osaamiseen, joka tarkoittaa sitä, että hallituksen jäsen tuntee yhteiskunnan rakenteet ja tietää mihin työeläkevakuutustoiminta tässä kokonaisuudessa sijoittuu. Lisäksi se voisi tarkoittaa esimerkiksi kokemusta erilaisista työ- ja johtotehtävistä tai sidosryhmäsuhteista, jotka antavat kykyä arvioida kyseisen yhtiön toimintaa osana työeläkejärjestelmää. Tällaisen ammatillisen pätevyyden ja kokemuksen voisi saavuttaa myös sitä kautta, että on toiminut pitkään työeläkevakuutusyhtiön hallituksessa tai muissa asianmukaisissa luottamustehtävissä.

Työeläkevakuutusyhtiöillä on suuri merkitys talouselämässä, joten muuhun pätevyyteen voisi sisältyä myös liikkeenjohdollista osaamista, jolla viitataan kykyyn hallita ja johtaa työeläkevakuutusyhtiön toimintaa tehokkaasti ja tavoitteiden mukaisesti. Kaikilla hallituksen jäsenillä ei tarvitsisi olla samanlaista osaamista, vaan nimenomaan tarkoituksena olisi katsoa pätevyyttä hallituksessa kokonaisuutena, joka syntyy jäsenten erilaisista tiedoista ja taidoista. Pohjaa tehtävän hoitamiseen vaadittavaan ammatilliseen pätevyyteen ja kokemukseen toisivat myös erilaiset kokemus- ja koulutustaustat eli tehtävään ei edellyttäisi mitään tiettyä koulutusta.

Hallituksen jäsenet vaihtuvat eri aikaan ja osalla uusista jäsenistä ei välttämättä ole heti aloitessa vaadittavaa asiantuntemusta. Tällöin puuttuva asiantuntemus tulisi hankkia hallituksen jäseneksi valitsemisen jälkeen. Hallintoneuvoston olisi huolehdittava, että lain edellyttämä asiantunteva ja asianmukainen monimuotoisuus säilyi hallituksessa jäsenvaihdoksista huolimatta.

Sopivalla tehtävän hoitamisen vaatimalla muulla ammatillisella pätevyydellä ja kokemuksella tarkoitettaisiin myös osittain samaa kuin EIOPA eli Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen hallintojärjestelmää koskevissa ohjeissaan henki- ja vahinkovakuutusyhtiöille. Näistä ohjeista on saatavissa esimerkkejä, mitä muulla pätevyydellä ja kokemuksella henki- ja vahinkovakuutusosalalla tarkoitetaan. Ohjeiden mukaan pätevyyttä, kokemusta ja tietoa tulisi hallituksessa kokonaisuutena olla vähintään seuraavista asioista: vakuutus- ja rahoitusmarkkinat, liiketoimintastrategia- ja liiketoimintamalli, hallintojärjestelmä, rahoitusanalyysi ja vakuutusmatemaattinen analyysi sekä sääntelykehikko ja sen asettamat vaatimukset. Ohjeet on tehty markkinaehtoiseen vakuutustoimintaan, jonka johdosta ne eivät kuitenkaan suoraan sellaisenaan sovellu työeläkevakuutustoimintaan.

Työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan sääntelyssä olisi tarpeellista korostaa työeläkevakuutusyhtiön erityisluonnetta sosiaaliturvan toimeenpanijana, jolloin kokemus tai tiedot työeläkevakuutustoiminnasta ovat keskiössä. Työeläkevakuutusyhtiön lakisääteisenä tarkoituksena on hoitaa lakisääteistä työeläketurvaa ja sitä varten kertyneitä varoja vakuutettujen edut turvaavalla tavalla. Lakisääteiseen työeläketurvaan kuuluvien etuuksien myöntämisen on katsottu olevan julkisen vallan käyttöä. Työeläkevakuutusyhtiön toiminta poikkeaa normaalista liiketoiminnasta monin osin muun muassa siksi, ettei yhtiön tarkoitus ole tuottaa voittoa, että yhtiön omistajien oikeus varoihin eroaa muuta liiketoimintaa harjoittavan osakeyhtiön omistajan oikeuksista, ja erityisesti siksi, että työeläkevakuutusyhtiöt yhdessä muiden eläkelaitosten kanssa ovat yhteisvastuussa eläketurvasta.

Nykyisen kollektiivisen vaatimuksen mukaan hallituksessa on oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi sana ”kokonaisuutena” selventämään kollektiivista vaatimusta. Sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta annettaisiin esimerkkejä.

Hallitus antaa ylätasoa raamit ja linjauksen toimivalle johdolle, jolta edellytetään syvällisempää osaamista. Hallitus vastaa työeläkevakuutusyhtiön sijoitusstrategiasta ja TVYL 28 §:n 1 momentin mukaan yhtiön hallituksen on laadittava yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva sijoitussuunnitelma.

Sijoitustoiminnan asiantuntemus voi olla eri hallituksen jäsenillä erilaista, syvällisestä osaamisesta yleisempään eikä kaikilla sijoitustoimintaa tuntevilla tarvitse olla saman tasoista asiantuntemusta kaikista sijoittamiseen liittyvistä osa-alueista. Sijoitustoiminnan asiantuntemus ei tarkoita siten esimerkiksi työskentelemistä ammattimaisesti sijoitusalan tehtävissä, vaan pohjaa myös sijoitustoiminnan asiantuntemukselle voisivat tuoda erilaiset kokemus- ja koulutustaustat sekä luottamustoimet.

Sijoitustoiminnan asiantuntemukseen kuuluu osana ymmärtää sijoitusriskin varalle laadittuja säännöksiä, jotka luovat työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuudelle pohjan. Tärkeimpiä niistä ovat vakavaraisuussäännökset ja vaatimukset työeläkevakuutusyhtiön riskienhallinnasta. Vakavaraisuussäännösten tarkoituksena on turvata vakuutetut etuudet ja toimia kehikkona, jonka avulla hajautetussa ja yhteisvastuuseen perustuvassa työeläkejärjestelmässä luodaan rajat sijoitustoiminnalle ja siihen liittyvälle riskinotolle.

Näin ollen hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus voisi olla esimerkiksi erilaisiin taustoihin pohjautuvaa tietämystä sijoitusmarkkinoista, sijoitusinstrumenteista, markkinoiden dynamiikasta tai riskeistä sekä kykyä tehdä harkittuja päätöksiä sijoitusten suhteen. Tällainen asiantuntemus voisi perustua useisiin erilaisiin tekijöihin, kuten esimerkiksi talouteen ja riskienhallintaan liittyvään osaamiseen. Myös tietämys erilaisista sijoitusstrategioista tai kyky arvioida sijoitusten suoriutumista ja kehitystä voisivat kuulua tähän kokonaisuuteen. Hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus tarkoittaisi ennemminkin hallituksen osalta asiantuntemusta ja osaamista sijoitustoiminnan järjestämisestä ja ohjaamisesta sekä siihen liittyvän hallinnon ja valvonnan asiantuntemusta.

12 §. Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin teknisluonteisesti siten, että Vakuutusvalvontavirasto muutettaisiin Finanssivalvonnaksi. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin uuteen muotoon. Nykyinen momentti on osoittautunut vaikeaselkoiseksi, joten momentin rakenne muutettaisiin luettelomuotoon. Pykälässä on tällä hetkellä säädetty, että hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä kahden kolmasosan muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman tai toisen vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön tai rahastoyhtiön, yhteissijoitusyhtiön, ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitajan taikka niiden kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa, toimitusjohtajana tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä.

Momenttia muutettaisiin siten, että lain sanamuoto sallisi puolelle jäsenistä toimimisen sidonnaisuuden aiheuttavassa toimessa. Tällaiseksi määriteltäisiin esimerkiksi vakuutusyhtiöön tai luottolaitokseen palvelussuhteessa toimiminen, kun taas hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyys ei jatkossa enää muodostaisi sidonnaisuutta. Esimerkiksi paikallisen pankin hallintojäsenyyden ei katsottaisi vaarantavan riippumattomuutta työeläkevakuutusyhtiön hallinnossa. Tämä muutos kaventaisi sidonnaisuuden muodostumista.

Lisäksi tulkinnanvaraista on ollut, miten luottolaitoslaki ja EU:n vakavaraisuusasetus määrittävät sidonnaisuuden silloin, kun kyse ei ole rahoitusalan yrityksestä. Rahoituslaitos määrittellään EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 26 kohdassa. Tämän lain mukaisen sidonnaisuuden osalta olisi keskeistä, että rahoituslaitoksella tarkoitetaan vain sellaista yritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia omistusosuuksia tai harjoittaa yhtä tai useampaa toimintaa, jotka on lueteltu luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusval-

vonnasta annetun direktiivin (2013/36/EU) liitteen 1 kohdissa 2-12 ja 15. Keskeistä sidonnaisuuden kannalta on nimenomaan työeläkevakuutustoiminnan riippumattomuus muihin vakuutus- ja rahoitusalan toimijoihin nähden.

Uuden 4 momentin mukaan samasta konsernista tai ryhmittymästä saisi kuitenkin olla niihin palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa jäsenistä.

Nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi ja sitä täydennettäisiin siten, että hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saisi olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyden lisäksi myöskään Kevan, toimitusjohtaja, valtuutettu tai hallituksen jäsen. Kevan jäsenyydestä säädetään suoraan laissa. Kevan jäsenyhteisöjä ovat kunnat, kuntayhtymät, hyvinvointialueet, hyvinvointiyhtymät, Keva, Kuntien takauskeskus ja Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat. Poikkeuksena ovat kuntaomisteiset yhtiöt, yhdistykset ja säätiöt, jotka hoitavat kunnille laissa määrättyjä palvelutehtäviä ja jotka voivat valita Kevan ja työeläkevakuutusyhtiön välillä. Keva kilpailee tältä osin työeläkevakuutusyhtiöiden kanssa ja Keva lisättäisiin tästä syystä sidonnaisuuden aiheuttavien tahojen joukkoon.

Nykyinen 5 momentti siirtyisi 6 momentiksi ja sitä muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin maininta hallintoneuvoston ja tai hallituksen jäsenyyskiellosta, koska sellaista kieltoa ei olisi enää myöskään 3 momentissa.

12 b §. Yleiset hallintovaatimukset. Pykälässä säädetään työeläkevakuutusyhtiön hallintoa koskevista yleisistä vaatimuksista. Pykälän 1 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritelty. Selkeän ja toimivan hallintojärjestelmän toteuttaminen edellyttää, että vastuualueet myös on jaettu. Lisäksi tiedonkulun tulee olla organisaatorakenteessa esteetöntä. Nämä seikat on todettu aiemmin pykälän perusteluissa, mutta nyt ne lisättäisiin pykälän 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentiksi siirtyisi osa 1 momentista ja sitä täydennettäisiin siten, että työeläkevakuutusyhtiöllä tulisi olla riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuuden varmistamisesta. Kirjallisten toimintaperiaatteiden vaatimus koskien toimitusjohtajaa, hallituksen jäseniä ja keskeisistä toiminnoista vastaavia olisivat uusia ja perustuisivat Finanssivalvonnan tekemään lainsäädäntöaloitteeseen. Lisäksi pykälässä olisi edelleen kirjallisten toimintaperiaatteiden vaatimus koskien valvontaa, riskienhallintajärjestelmää, sisäisen tarkastuksen järjestämistä, palkitsemista sekä toimintojen ulkoistamisen järjestämistä.

Nykyinen 2 momentti siirtyisi tarkennettuna 3 momentiksi. Hallintojärjestelmän, kirjallisten toimintaperiaatteiden ja jatkuvuussuunnitelman merkitystä korostaisi se, että työeläkevakuutusyhtiön hallituksen olisi selkeästi vuosittain arvioitava niitä ja pidettävä ne ajantasaisina eli päivitettyinä tai täydennettyinä viimeisimpien muutosten tai toimintatapojen mukaisesti.

12 i §. Keskeiset toiminnot. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi työeläkevakuutusyhtiön keskeisiä toimintoja koskeva uusi pykälä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että hallituksen olisi määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot.

Keskeisiksi toiminnoiksi voisi määritellä esimerkiksi laissa erikseen määritellyt riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja sisäinen tarkastuksen (TVYL 12 c §, 12 d § ja 12 e §). Lisäksi ottaen huomioon työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoituksen, voisivat keskeisiä toimintoja olla myös sijoitus-, aktuaari- ja lakiasioiden toiminnot sekä eläke- ja vakuutustoiminnot. Nämä ovat

esimerkkejä keskeisistä toiminnoista ja keskeisten toimintojen määrittely olisi siis työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tehtävä.

Kyse ei olisi organisaation yksiköistä vaan toiminnallisista kokonaisuuksista. Toimintojen rajat eivät välttämättä ole täsmällisiä ja jokainen työeläkevakuutusyhtiö toteuttaisi toiminnot omaan toimintaansa sopivasti. Tietyn toiminnon yksilöinti ei estä yhtiötä päättämästä vapaasti, miten toiminto järjestetään käytännössä. Keskeisten toimintojen määrittely ei pitäisi johtaa kohutuuttoman työläisiin vaatimuksiin, koska yhtiön toiminnan laatu, laajuus ja monimutkaisuus olisi huomioitava. Työeläkevakuutusyhtiön tulisi ylläpitää tehokkaita päätöksentekomenetteilyjä ja organisatorista rakennetta, jossa selkeästi määritellään raportointisuhteet sekä kohdennetaan toiminnot ja vastuut.

Hallitusten jäsenten kelpoisuutta vastaavat vaatimukset ulotettaisiin myös eri toiminnoista vastuussa oleviin henkilöihin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden tulisi olla hyvämaineisia ja heillä tulisi olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus sekä tehtävän vaatima ammatillinen pätevyys ja kokemus. Sekä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemuksen että tehtävän vaatiman muun ammatillisen pätevyyden voisi hankkia kattavalla koulutus- ja perehdyttämisohjelmalla myös tehtävään nimittämisen jälkeen. Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin, että keskeisistä toiminnoista vastaaviin sovellettaisiin 12 §:n 1 momentin kelpoisuusvaatimuksia.

Riittävää ammatillista kokemusta olisi oltava keskeisen toiminnon vastuutehtävään valittaessa. Kokemusvaatimus täytyisi, mikäli keskeisestä toiminnosta vastaavalla henkilöllä olisi riittävän pitkältä ajalta kokemusta sellaisista asiakokokonaisuuksista, joista sopivaksi arvioitu henkilö yhtiössä tulee vastaamaan.

Pykälän 3 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön olisi ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden ottamisesta ja eroamisesta Finanssivallvonnalle.

7.2. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

12 §. *Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuu.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hallituksen jäsenelle ja toimitusjohtajalle vahingonkorvausvelvollisuus hänen Eläketurvakeskukselle aiheuttamastaan vahingosta, jonka hän tässä tehtävässään on toimimalla tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut Eläketurvakeskukselle. Vastuu koskisi 9 §:n 4 momentin mukaisesti myös hallituksen varajäsentä niistä toimista, joissa hän on ollut osallisena toimissaan hallituksessa varsinaisen jäsenen varajäsenenä.

Säännös vertautuisi osittain Kelan hallituksen jäsenelle Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001) säädettyyn vastuuseen. Ehdotuksen mukainen vastuu olisi rajoitettu koskemaan vahinkoa, joka on aiheutettu Eläketurvakeskukselle hallituksen jäsenen tehtävässä. Jos hallituksen jäsen muussa ominaisuudessa, esimerkiksi Eläketurvakeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen osapuolena, aiheuttaa Eläketurvakeskukselle vahinkoa, vahingonkorvausvelvollisuus ei määräytyisi tämän säännöksen perusteella vaan sopimuksessa sovitun tai sopimusoikeuden yleisten periaatteiden mukaan.

Vahingonkorvausvastuu edellyttäisi tahallisuutta tai tuottamusta. Korvausvastuun aiheuttavasta tuottamuksesta ei olisi kysymys esimerkiksi tilanteessa, jossa hallituksen tai toimitusjohtajan päätös jälkikäteen osoittautuisi epäonnistuneeksi, jos päätös on aikanaan tehty olosuhteisiin nähden asianmukaisesti selvityksiin ja harkintaan perustuen.

Vahingonkorvauslakia ei sen 1 luvun 1 §:n mukaan sovelleta sopimukseen perustuvaan tai muussa laissa säädettyyn korvausvastuuseen, ellei vahingonkorvauslaissa tai muussa laissa toisin säädetä. Oikeuskäytännössä korvauksia on kuitenkin soviteltu vahingonkorvauslaista ilmeviä periaatteita noudattaen. Selkeyden vuoksi 2 momentissa säädettäisiin, että vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman vahingon aiheuttajan kesken on voimassa mitä vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvuissa säädetään. Korvauksen sovittelua koskisivat lähinnä vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n 2 momentti, joka on yleinen korvauksen sovittelusäännös, sekä 6 luvun 1 §, jossa säädetään korvauksen sovittelusta silloin, kun vahingon kärsineen puolelta on myötävaikutettu vahinkoon tai joku muu vahingon aiheutaneeseen tekoon kuulumaton seikka on myös ollut vahingon syynä. Korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslain 6 luvun 2 ja 3 §:ssä.

7.3. Laki työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä

12 §. Voimaantulo. Laki on ollut voimassa määräaikaisena vuoden 2010 alusta, ja sen voimassaoloaika on jatkettu vuoden 2024 loppuun. Määräaikaisen lain voimassaoloaika ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2025 alusta vuoden 2025 loppuun.

8 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2025, kuitenkin siten että, voimassaolon jatkamista koskevan muutoksen tulisi olla tulla voimaan ennen kuin sen kohteena olevan lain voimassaolo päättyy 31.12.2024.

Uudet pätevyys- ja kokemusvaatimukset koskevat lain voimaantulon jälkeen valittavia uusia henkilöitä.

9 Toimeenpano ja seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa tarkennettujen pätevyys- ja kokemusvaatimusten toimitusta ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin esimerkiksi Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksien muuttamiseksi.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Pätevyys- ja kokemusvaatimuksia koskevat säännökset ovat huomionarvioisia perustuslain 18 §:ssä säännellyn elinkeinovapauden kannalta. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä (esim. PeVL 23/200 vp), mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista poikkeuksellisesti (esim. PeVL 67/2002 vp). Laissa säädettävien elinkeinovapauden rajoitusten tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia, minkä lisäksi rajoitusten olennaisen sisällön, kuten rajoittamisen laajuuden ja edellytysten pitää ilmetä laista. Vakuutuslainsäädännössä on käsitelty kysymystä pääasiassa toimiluvan näkökulmasta, mutta myös esimerkiksi vakuutusmatematiikan kelpoisuuden menettämistä koskevien säännösten yhteydessä (HE 83/2013 vp).

Johdon pätevyysvaatimusten voidaan katsoa asettavan tiettyjä rajoituksia elinkeinovapauteen. Jos pätevyysvaatimukset asettavat tiukkoja koulutus- tai kokemusvaatimuksia, ne voivat muodostaa esteen työeläkevakuutusyhtiön hallinnossa tai johtotehtävissä toimimiselle niille, joilla ei ole tarvittavaa pätevyyttä.

Pätevyysvaatimusten on oltava perusteltuja ja suhteessa tavoitteisiin, kuten työeläkevakuutusyhtiöiden hallinnon toimivuuden ja vakauden varmistamiseen. Lisäksi niiden on oltava oikeasuhteisia ja ei-syrjiviä. Pätevyys – ja kokemusvaatimusten avulla pyritään varmistamaan työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan asianmukaisuutta ja luotettavuutta. Nyt ehdotettavien vaatimusten voidaan katsoa olevan suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Näin ollen niiden voidaan katsoa olevan sopusoinnussa perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden kanssa.

Hallitus katsoo, että esityksessä ehdotetut muutokset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämismäärityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työeläkevakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 9 e §:n 2 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti ja 12 b §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1339/2022, 9 e §:n 2 momentti laissa 1046/2014, 12 §:n 2 momentti laissa 708/2004, 3 momentti laissa 629/2014 ja 4 ja 5 momentti laissa 1125/2006 ja 12 b § laissa 1046/2014,

lisätään 9 b §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 524/2008, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2-5 momentti siirtyvät 3-6 momentiksi ja uusi 12 l § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 2 a, 3, 3 a–3 c, 4, 5, 11 a ja 11 b §:ää, 13 §:n 1 momenttia sekä 14–16, 16 a, 17, 19, 24 a–24 c ja 25 §:ää, 2 luvun 1 a §:ää, 3 §:n 1–5 momenttia, 4, 5 ja 5 a §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 ja 9 b §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa sekä 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2–6 §:ää, 5 luvun 2 §:n 2 momenttia, 3, 6 a, 18 ja 18 a §:ää ja 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1, 2, 2 a, 3, 4, 4 a, 5, 7, 8–12, 12 a, 14–17, 18 ja 20 a–20 e §:ää, 21 §:n 1, 3 ja 5 kohtaa ja 22 §:ää, 7 luvun 6 §:ää, 8 luvun 24 ja 26 §:ää, 8 a lukua, 9 luvun 1–5, 5 a–5 d ja 7–12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10–13 ja 13 a lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia sekä 8–10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 a lukua, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17–21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 1 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4–7 §:ää, 16 §:n 1 momenttia eikä 25–27, 27 a ja 27 b §:ää, 26 lukua eikä 31 luvun 2, 4 ja 10 §:ää.

9 b §

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hallintoneuvostossa on kokonaisuutena oltava työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta.

9 e §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on kokonaisuutena oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus sekä muuta sen tehtävän hoitamisen vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Finanssivalvonta myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä puolet muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole:

- 1) vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön,
- 2) luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön,
- 3) rahastoyhtiön, yhteissijoitusyrityksen, ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön tai
- 4) vaihtoehtorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan tai kolmannen

maan vaihtoehtorahastojen hoitajan taikka edellä 1-4 kohdissa mainittujen yritysten kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön kanssa palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana.

Samasta konsernista tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua ryhmittymästä saa kuitenkin olla palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa jäsenistä.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tai Kevan toimitusjohtaja, valtuutettu tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitetun yhteisön tilintarkastajana.

12 b §

Yleiset hallintovaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastuualueet on määritelty ja jaettu ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen toiminnassa sekä varmistaa tiedonkulun yhtiössä. Työeläkevakuutusyhtiön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuussuunnitelma.

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava riittävät menettelyt ja hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta, sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä.

Yhtiön hallituksen on vuosittain arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa ja pidettävä ne ajantasaisina.

12 l §

Keskeiset toiminnot

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot. Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia, ja heillä on oltava hyvä työeläkevakuustoittoiminnan asiantuntemus sekä tehtävän vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta.

Mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös näistä keskeisistä toiminnoista vastaaviin henkilöihin.

Työeläkevakuutusyhtiön on tehtävä ilmoitus keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden muutoksista Finanssivalvonnalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin (397/2006) uusi 12 § seuraavasti:

12 §

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuu

Hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tässä tehtävässään on toimimalla tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut Eläketurvakeskukselle.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain (738/2009) 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1159/2022 seuraavasti:

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

|
Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

työeläkevakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 9 e §:n 2 momentti, 12 §:n 2-5 momentti, 12 b §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1339/2022, 9 e §:n 2 momentti laissa 1046/2014, 12 §:n 2 momentti laissa 708/2004, 3 momentti laissa 629/2014 ja 4 ja 5 momentti laissa 1125/2006 ja 12 b § laissa 1046/2014,
lisätään 9 b §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 524/2008, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2-5 momentti siirtyvät 3-6 momentiksi ja uusi 12 l § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 2 a, 3, 3 a–3 c, 4, 5, 11 a ja 11 b §:ää, 13 §:n 1 momenttia sekä 14–16, 16 a, 17, 19, 24 a–24 c ja 25 §:ää, 2 luvun 1 a §:ää, 3 §:n 1–5 momenttia, 4, 5 ja 5 a §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 ja 9 b §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa sekä 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2–6 §:ää, 5 luvun 2 §:n 2 momenttia, 3, 6 a, 18 ja 18 a §:ää ja 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1, 2, 2 a, 3, 4, 4 a, 5, 7, 7 a, 8–12, 12 a, 14–17, 18 ja 20 a–20 e §:ää, 21 §:n 1, 3 ja 5 kohtaa ja 22 §:ää, 7 luvun 6 §:ää, 8 luvun 24 ja 26 §:ää, 8 a lukua, 9 luvun 1–5, 5 a–5 d ja 7–12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10–13 ja 13 a lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia sekä 8–10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 a lukua, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17–21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 1 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4–7 §:ää,

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 2 a, 3, 3 a–3 c, 4, 5, 11 a ja 11 b §:ää, 13 §:n 1 momenttia sekä 14–16, 16 a, 17, 19, 24 a–24 c ja 25 §:ää, 2 luvun 1 a §:ää, 3 §:n 1–5 momenttia, 4, 5 ja 5 a §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 ja 9 b §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa sekä 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2–6 §:ää, 5 luvun 2 §:n 2 momenttia, 3, 6 a, 18 ja 18 a §:ää ja 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1, 2, 2 a, 3, 4, 4 a, 5, 7, 8–12, 12 a, 14–17, 18 ja 20 a–20 e §:ää, 21 §:n 1, 3 ja 5 kohtaa ja 22 §:ää, 7 luvun 6 §:ää, 8 luvun 24 ja 26 §:ää, 8 a lukua, 9 luvun 1–5, 5 a–5 d ja 7–12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10–13 ja 13 a lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia sekä 8–10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 a lukua, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17–21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 1 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4–7 §:ää,

Voimassa oleva laki

16 §:n 1 momenttia eikä 25–27, 27 a ja 27 b §:ää, 26 lukua eikä 31 luvun 2, 4 ja 10 §:ää.

9 b §

Hallintoneuvosto

9 e §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Vakuutusvalvontavirasto myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajan sekä kahden kolmasosan muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole *saman tai toisen* vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa mää-

Ehdotus

16 §:n 1 momenttia eikä 25–27, 27 a ja 27 b §:ää, 26 lukua eikä 31 luvun 2, 4 ja 10 §:ää.

9 b §

Hallintoneuvosto

9 e §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallintoneuvoston jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hallintoneuvostossa on kokonaisuutena oltava työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta.

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus. Hallituksessa on *kokonaisuutena* oltava myös hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus *sekä muuta sen tehtävän hoitamisen vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta.*

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Vähintään puolella hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei *Finanssivalvonta* myönnä tästä poikkeusta. Poikkeus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna yhtiön tehokasta valvontaa eikä yhtiön hoitamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan sekä *puolet* muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole:

- 1) vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön,

räämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön tai rahastoyhtiön, yhteissijoitusyrityksen, ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön, vaihtoehtorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitajan taikka niiden kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa, toimitusjohtajana tai niiden *hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä*.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta *hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyskieltoa lukuun ottamatta*. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitetun yhteisön tilintarkastajana.

12 b §

Yleiset hallintovaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastualueet on määritelty ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen toiminnassa. Työeläkeva-

- 2) luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön,
- 3) rahastoyhtiön, yhteissijoitusyrityksen, ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön tai
- 4) vaihtoehtorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan tai kolmannen maan vaihtoehtorahastojen hoitajan

taikka edellä 1-4 kohdissa mainittujen yritysten kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön *kanssa palvelussuhteessa* tai toimitusjohtajana.

Samasta konsernista tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettua ryhmittymästä saa kuitenkin olla palvelussuhteessa tai toimitusjohtajana olevia tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseninä olevia enintään yksi kolmasosa jäsenistä.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen *tai Kevan toimitusjohtaja, valtuutettu tai hallituksen jäsen*.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitetun yhteisön tilintarkastajana.

12 b §

Yleiset hallintovaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä ja toimiva hallintojärjestelmä, jossa vastualueet on määritelty *ja jaettu* ja joka tekee mahdolliseksi terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamisen toiminnassa *sekä*

kuutusyhtiön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuus-suunnitelma. *Lisäksi* työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet yhtiön sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä.

Yhtiön hallituksen on säännöllisesti arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa.

varmistaa tiedonkulun yhtiössä. Työeläkevakuutusyhtiön on asianmukaisin toimin varmistettava toimintansa jatkuvuus ja säännöllisyys kaikissa tilanteissa ja tätä varten yhtiöllä on oltava hallituksen hyväksymä jatkuvuus-suunnitelma.

Työeläkevakuutusyhtiöllä on *oltava riittävät menettelyt ja* hallituksen hyväksymät kirjalliset toimintaperiaatteet *yhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuusvaatimusten täyttämisen varmistamisesta*, sisäisestä valvonnasta, riskienhallintajärjestelmästä, sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, palkitsemisesta ja toimintojen ulkoistamisen järjestämisestä.

Yhtiön hallituksen on *vuosittain* arvioitava hallintojärjestelmää, kirjallisia toimintaperiaatteita ja jatkuvuussuunnitelmaa *ja pidettävänä ajantasaisina.*

121 §

Keskeiset toiminnot

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on määriteltävä yhtiön keskeiset toiminnot. Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden on oltava hyvämaineisia, ja heillä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemus sekä tehtävän vaatimaa ammatillista pätevyyttä ja kokemusta.

Mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös näistä keskeisistä toiminnoista vastaaviin henkilöihin.

Työeläkevakuutusyhtiön on tehtävä ilmoitus keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden muutoksista Finanssivalvonnalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

2.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuu

Hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tässä tehtävässään on toimimalla tämän lain tai tämän lain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti tai muutoin tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut Eläketurvakeskukselle.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

3.

Laki

työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2010 ja on voimassa 31 päivään joulu-
kuuta 2024.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2010 ja on voimassa 31 päivään joulu-
kuuta 2025.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____

..